

Koninklijke Belgische Marine Academie

Onder de Hoge Bescherming van Z.M. de Koning

Mededelingen

Boek XL

2019

Communications

Tome XL

Académie royale de Marine de Belgique

Sous le Haut Patronage de S.M. le Roi

Directeur van de publicatie – Directeur de la publication

Prof. Dr. Louis le Hardÿ de Beaulieu, Voorzitter van de Academie – Président de l'Académie

Wetenschappelijk adviesraad - Comité scientifique

Kapt I.o. Patrick Blondé	Voorzitter van de Klasse Zeescheepvaart, oceanografie, hydrografie en meteorologie Président de la Classe de Navigation maritime, océanographie, hydrographie et météorologie
Prof. André Hage (Université de Liège)	Président de la Classe de Construction navale, technique navale et construction hydraulique Voorzitter van de Klasse Scheepsbouw, scheepstechniek en waterbouwkunde
Prof. em. Dr. Christiaan Koninckx (Vrije Universiteit Brussel)	Voorzitter van de Klasse Geschiedenis, Archeologie en maritieme Iconografie Président de la Classe d'Histoire, d'Archéologie et d'Iconographie maritime
Mr Walter Verstrepen	Voorzitter van de Klasse Maritiem en binnenvaartrecht, Economie Président de la Classe de Droit et d'Economie de la mer
Kapitein-ter-Zee SBH Carl Gillis	Voorzitter van de Klasse Maritieme en strategische studies Président de la Classe d'Etudes maritimes et stratégiques

Redactieraad – Comité de rédaction

Amiral de Division e.r. Jacques Rosiers Ir (Membre du Conseil d'administration de
l'Académie)
Kapitein-ter-Zee (R) Daniel Servaty; Secretaris-Generaal van de Academie)
Dhr. Frans Van Rompuy (Ere-Dir.-Gen. FOD Mobiliteit; Vice-Voorzitter van de Academie)

Redactiesecretariaat - Secrétariat de rédaction

Koninklijke Belgische Marine Academie – Académie Royale de Marine de Belgique
c/o Noordkasteel-Oost 6 - 2030 Antwerpen

<http://www.kbma-armb.be>

ISSN: 0776-3468

Inhoudstafel - Table des matières

Louis le Hardÿ de Beaulieu - Traditie en moderniteit Tradition et modernité	3
Georges Pichot - Bilan de santé 2018 de la mer du Nord belge : Satisfaction, mais peut mieux faire !	9
Guy De Moor - Numerieke evaluatie van stranderosie	37
Freddy Philips - Le Rôle de la Marine	81
Michel Verhulst & Louis le Hardÿ de Beaulieu - Carlo Adam et Louis Royon Peintres de Marine	103
Patrick Roose - ThinkTank North Sea.....	111

Traditie en moderniteit
Tradition et modernité¹

Prof. Dr. Louis le HARDY de BEAULIEU
Voorzitter - Président

Ons academiejaar begint op het moment dat men het eind van de eerste wereldoorlog herdenkt.

Bij een recente conferentie alsmede in een boekwerk dat in beide landstalen werd gepubliceerd, heeft onze confrater Freddy Phillips eraan herinnerd dat de geschiedenis van de zeelieden die aan het conflict deel genomen hebben over het algemeen weinig gekend is door onze landgenoten, in zoverre hun gevecht over de horizonlijn gebeurde.

Dit is echter voor ons de gelegenheid om al degenen te herdenken die, burgers of militairen, op zee geleden hebben of om het leven gekomen zijn.

Voor dag nadien hadden die mensen van vrede gedroomd. Wij weten echter vandaag dat dit wereldconflict niet het laatste was.

Onze maritieme wereld van vandaag zoals onze wereld in het algemeen heeft ook dromen maar ontsnapt voor zover niet aan het werkelijkheidsprincipe.

Voor de gemeenschap der maritieme wetenschappen biedt de tegenwoordige tijd de gelegenheid maar ook de dringende plicht

- om aan het verleden te denken,
- om over de huidige uitdagingen na te denken

¹ . Propos tenus lors de la rentrée académique 2017-2018.

- zoals aan de potentiële inbreng van de zee wereld aan de maatschappij die wij aan onze kinderen en onze kleinkinderen zullen overbrengen.

Tussen traditie en moderniteit...

Dit is de weg waarin in het afgelopen jaar onze Academie begonnen is zich te engageren en waar ze dit jaar 2018-2019 nog verder zal ingaan.

Uit het oogpunt van de traditie en van het geheugen, naast de reeds vermelde conferentie van Confrater Philips, zal men ook op de bijdrage van een andere confrater wijzen – met name Kapitein-ter-lange-omvaart Alain Pels - die, afgelopen jaar aan deze tribune zelfs, op de tragedie wees van de schipbreuk van het Schoolschip « Comte de Smet de Naeyer ».

Onder de leiding van Professor Christian Koninckx – Voorzitter van de Klasse Scheepvaartgeschiedenis, Archeologie en Iconografie - blijft een studiegroep een boekwerk voorbereiden dat de Geschiedenis van onze militaire Marine sinds het eind van de tweede wereldoorlog zal beschrijven.

En cette première année européenne du patrimoine culturel, notre académie a également eu le plaisir de s'associer à l'organisation de la remarquable exposition « Amarrage » consacrée à deux peintres de marine belge du XXe siècle : Carlo Adam et Louis Royon. À eux seuls, ils illustraient à merveille ce que notre confrère Michael Serruys appelle dans ses travaux la « double identité maritime » belge.

L'un (Louis Royon) né à Ostende au bord de la mer du Nord, l'autre (Carlo Adam) né à Châtelet en bord de Sambre et tous les deux liés par l'amitié tout autant que par l'amour de la mer et du beau.

J'ai le plaisir de saluer ici la fille et le gendre de Monsieur Adam et de leur dire combien notre Académie a été heureuse de leur initiative et les en félicite, mais aussi combien nos confrères qui ont visité cette exposition l'ont appréciée autant qu'ils ont apprécié ce moment passé en vallée mosane.

Maar het maritiem erfgoed is eveneens samengesteld uit sporen van een verleden dat voor onze ogen niet meer rechtstreeks zichtbaar is: het opgeslokt erfgoed dat de wrakkenproblematiek ook aantoonst.

Reeds kunt u opschrijven dat op 13 februari a.s onze confrater Professor Mark Huybrechts over dit onderwerp een openbare lezing voor onze Academie zal geven.

Naast zijn traditionele en patrimoniale dimensie, biedt onze maritieme wereld een breed onderzoeksspectrum voor de uitdagingen van vandaag en van morgen.

„De uitdagingen en de vooruitzichten met de afbakening van de continentale platten over 200 zeemijlen“ zijn er stuk van.

Op 26 juni jl werd dit thema door Mejuffrouw Sandrine De Herdt voorgesteld. Deze jonge jurist is sindsdien Assistente geworden aan de Universiteit van Athene (Athens Public International Law Center).

Op deze wijze, wenst de Koninklijke Marine Academie af en toe in de toekomst aan jonge onderzoekers de gelegenheid te bieden om de vrucht van hun werkzaamheden te presenteren en om ze te zien door meer ervaren deskundigen en wetenschappers te laten bediscussiëren.

Onze wereld blijkt, in bepaalde opzichten tenminste, betrekkelijk onstabiel.

Onder het voorzitterschap van Kapitein-ter-Zee Stafbrevethouder Carl Gillis heeft onze Klasse maritieme en strategische Studies Kapitein-ter-Zee Niels Woudstra – van de Nederlandse Koninklijke Marine – uitgenodigd om een bijdrage te presenteren met als thema “The ‘Art of the war’ of Sun Tzu applied to Maritime strategy, A contemporary view”.

De lezing van Commandant Woudstra heeft ons getoond hoe, vandaag nog, het mogelijk is om zeer moderne lering te trekken uit een strategische visie die in de China van de 6de eeuw voor onze tijd werd geschetst.

Binnenkort zal een nieuwe bijdrage onze overweging komen verrijken over de vragen die aan de maritieme strategie gebonden zijn in een gevoelig zeegebied voor de deuren van Europa.

Onze Confrater Divisieadmiraal Jacques Rosiers zal voor ons enkele bedenkingen schetsen over de geopolitische uitdagingen in de Zwarte Zee.

Dans le courant de cette année académique, à l'initiative de la Classe de Droit et d'économie de la mer et des fleuves, nous aurons également l'occasion de consacrer une séance de travail à l'analyse du nouveau commentaire réalisé par le comité international de la Croix-Rouge au sujet de la Convention II de Genève du 12 août 1949. Vous le savez, cette convention concerne les blessés et les malades en mer en temps de conflit. Et ceux-ci peuvent être aussi bien des marins civils que des marins militaires. L'ensemble de la communauté maritime est donc très directement concernée par cette problématique.

Regarder vers l'avenir, c'est aussi tisser des liens. C'est dans ce cadre que, durant l'année académique écoulée, nous avons eu l'occasion d'organiser à Louvain-la-Neuve un colloque international sur le thème « l'Europe et la mer – Europe and the sea ». Et cette journée nous avons eu le plaisir de la co organiser avec nos amis de l'Académie de marine de France ainsi qu'avec un invité des Pays-Bas. Les actes de ce colloque viennent d'être publiés dans la collection des *Communications* de notre Académie. La vidéo des travaux de cette journée est également disponible en ligne sur notre site Internet.

Maar de ontwikkeling van onze internationale samenwerkingen stopt daar niet aangezien wij om nu een dubbele ruilovereenkomst van onze respectieve publicaties hebben gesloten met onze vrienden van de Franse Academie de Marine maar eveneens met die van Nederlandse Vereniging voor Zeegeschiedenis.

Op dezelfde wijze, zullen wij dit academiejaar de gelegenheid hebben om de handelingen van een ander internationaal colloquium te publiceren dat wij in Antwerpen drie jaar geleden hebben gehouden: dat aan de Sont-zeeëngte werd gewijd.

Tegelijkertijd, heeft onze genootschap dit jaar, zich met nieuwe bijkomende talenten verrijkt.

Al heb ik de naam van Kapitein-ter-Zee Niels Woudstra al geciteerd. Hij is Deputy Military Representative for the Netherlands to NATO and EU

and Former Associate Professor to the Netherlands Defence Academy. Hij heeft ons als buitenlandse lid vervoeegd.

La Classe d'études maritimes et stratégiques est également rejointe par Monsieur Joseph Henrotin. Docteur en sciences politiques, Il est chercheur au Centre d'analyse et de prévision des risques internationaux (CAPRI, Paris) et à Institut de stratégie et des conflits (ISC, Paris) mais il est également l'un des cofondateurs du Réseau multidisciplinaire d'études stratégiques (RMES). Il est par ailleurs l'auteur de nombreuses publications dont un imposant ouvrage de quelque 500 pages consacré aux « Fondements de la stratégie navale au XXIe siècle ».

Il est rejoint dans cette même Classe d'études maritimes et stratégiques par les professeurs Tanguy Struye de Swielande et Alexander Mattelaer.

Tanguy Struye de Swielande et Docteur en sciences politiques et sociales. Il est professeur à l'université catholique de Louvain où il dirige le Centre d'études des crises et des conflits internationaux. À ce titre il a d'ailleurs été avec les deux académies française et belge l'un des initiateurs de notre colloque du mois de décembre dernier. Il est enfin l'auteur de très nombreuses publications dans le domaine de la recherche stratégique internationale.

Alexander Mattelaer is hoogleraar aan de Vrije Universiteit Brussel en Director of European affairs at the Egmont Institute.

Ter gelegenheid van het colloquium gewijd aan "Europa en de zee" heeft hij een opgemerkte bijdrage gepresenteerd over « The Sea in the international political positioning of European Union ». Hij is eveneens auteur van talrijke wetenschappelijke publicaties.

Uiteindelijk, is onze Klasse Navigatie, Oceanografie, Hydrografie en Meteorologie verrijkt met de aankomst van Dr. Patrick Roose. Na een Master in Biotechnology en een Master in Environmental Sciences aan de Universiteit Gent, heeft hij een Doctoraat in de Wetenschappen behaalt aan de Vrije Universiteit Amsterdam.

Maar hij is natuurlijk eerst en vooral door de meeste onder ons gekend als Directeur van de Operationele Directie Natuurlijk Milieu bij het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen.

Wij zijn zeer gelukkig met de aanwezigheid van die nieuwe confraters.
Elk van hen zal, op zijn manier, onze werkzaamheden verrijken.

* * *